

ARTIKEL NR. 5 · OKTOBER 2013

BEBOERNE SKAL VÆRE MED

AF LONE PALLESEN SUHR OG RUNA MØLLER

TRYGHED, DELTAGELSE OG MEDBESTEMMELSE VAR ESSENTIELLE ORD FOR OS, DA ET STØRRE BYGGEPROJEKT PÅ CFD SATTE DE VANTE RAMMER FOR 11 BEBOERE MED AUTISME FULDSTÆNDIG UD AF SPIL.

PROCESSEN BLEV SPÆNDENDE; VI BENYTTED E OS AF CHANCEN TIL AT VENDE ALTING PÅ HOVEDET. DER GIK FIRE ÅR - TO HUSE BLEV TIL TRE - BEBOERNE FIK NYE RAMMER OG NYE NABOER - MEDARBEJDERNE FIK NYE KOLLEGER.

Vi gjorde os mange etiske tanker og overvejelser om, hvordan og hvor meget vi i dette projekt kunne sikre, at beboerne kunne finde sig selv i processen, og at de fik indflydelse på deres fremtidige livssituation.

STRUKTURELLE BEGRÆNSNINGER

Vores store ønske var at sikre beboerne den højest mulige grad af medbestemmelse. For hvorfor skulle de ikke have indflydelse på vigtige spørgsmål som:

- *Hvordan skal mit hus indrettes?*
- *Har jeg brug for et tekøkken?*
- *Skal jeg have et rum eller to rum?*

Vi stødte dog på nogle strukturelle begrænsninger; der er nogle rammer for sådan et byggeri, som vi ikke har indflydelse på.

Der er en økonomisk projektering, der er lovgivning vedr. byggeri og så er det, som for mange andre mennesker, ikke muligt at have indflydelse på det hele, når byggeriet sker i samarbejde med en boligforening. Der er desuden forhold, der er bestemt af pædagogernes arbejdstidsregler og husets økonomi.

Endelig er der den vigtigste faktor – beboernes primære handicap – autismen, som gør det vældig vanskeligt at blive inddraget i for mange spørgsmål, der ikke med det samme kan afklares, som det vil være tilfældet med et stort byggeri.

BEBOERNES BEHOV I NYE OMGIVELSER

De mere bløde rammer kunne vi i højere grad tage hånd om. Vi satte fokus på, hvordan vi bedst kunne tilgode hver beboers behov i den nye beboersammensætning. I forbindelse med et stort afdækningsarbejde overvejede og analyserede vi adskillige muligheder ud fra fokus på beboernes ressourcer i forhold til at bo sammen.

Hvem kan spejle sig i hinanden?
Hvem har glæde af at bo sammen?

I Uno-huset er der beboere, der har behov for den udvikling, der ligger i at bo selvstændigt, og som kan klare sig uden tilsyn om natten. Derfor var det naturligt, at det ene hus skulle være uden nattevagt. Det betød, at vi kunne bruge lidt flere ressourcer i dagtimerne sammen med beboerne.

Vi dannede først en gruppe til Hus 3 – huset uden nattevagt. Det blev udgangspunktet for det videre arbejde med beboersammensætningen.

I samme periode blev to af beboerne udredt af en genetiker. Det viste sig, at de begge har diagnosen CHARGE. Det var derfor naturligt, at de skulle

Planche med nye beboergrupper i hus 1 og 2

37 kvm. bolig i det nye Unohus

bo i samme hus, da det stiller særlige krav til, at pædagogerne ved noget om og udvikler pædagogiske strategier i forhold til sanseintegration.

Ved inddelingen af de to øvrige huse gennemførte vi en proces, hvor vi systematisk afdækkede beboernes indbyrdes trivsel i forhold til at kunne have glæde af hinandens kompetencer. De blev således placeret i husene og måtte inden for de rammer selv vælge bolig.

VÆRN MOD FRUSTRATION OG FORVIRRING

Da resultatet forelå begyndte vi at overveje, hvordan og hvornår beboerne skulle informeres og inddrages.

Sideløbende med at vi i personalegruppen udviklede tanker om projektet, holdt vi tæt kontakt med forældre/pårørende for at sikre os, at de var med på vores planer. Vi holdt blandt andet en forældre- og pårørendedag om hele byggeprojektet. Forældrene og de pårørende betragter vi som en meget vigtig samarbejdspartner i arbejdet med at bevare et trygt miljø for mennesker med autisme.

For at beskytte beboerne mod frustration og forvirring ventede vi med at give dem besked om ombygningen til det blev efterår – flytningen var på daværende tidspunkt fastsat til januar måned. Det er begrænset, hvor længe man som menneske med autisme kan holde til at leve i den utryghed, det medfører, at skulle igennem så omfattende forandringer, som en flytning er! For lang tid i utryghed medfører et forhøjet stressniveau, som kan føre til angsttilstande og generel indre ubalance.

**FOR AT BESKYTTE
BEBOERNE MOD
FRUSTRATION OG
FORVIRRING VENDEDE VI
MED AT GIVE DEM BESKED
OM OMBYGNINGEN TIL
DET BLEV EFTERÅR.**

FOR AT TILGODESE
 BEBOERNES BEHOV FOR
 AT FÅ KONKRETISERET
 DEN FREMTIDIGE
 BOLIGSITUATION
 UDARBEJDEDE VI
 SÅ DETALJERET
 INFORMATION SOM
 MULIGT TIL HVER
 ENKELT PERSON. VI
 VALGTE AT INDKALDE
 SÅ MEGET PERSONALE
 PÅ ARBEJDE, AT DER
 VAR MULIGHED FOR AT
 IMØDEKOMME ALLES
 BEHOV FOR INDIVIDUEL
 OPMÆRKSOMHED.

MODELLER

Vi var så heldige, at to af medarbejderne i Uno-huset har en fortid som henholdsvis teknisk tegner og indretningsarkitekt.

For at hjælpe beboerne med at få et overblik over hele bygge- og flytteprocessen lavede de nogle fantastiske flotte modeller af de tre nye huse og af de enkelte værelser i skala, så beboerne kunne forestille sig huset og værelset. Det gav dem mulighed for at placere små modelmøbler, så de kunne få et realistisk billede af virkeligheden efter ombygningen. Disse modeller var guld værd for beboerne. Vi udarbejdede desuden mapper med konkret billedmateriale til hver beboer, som indeholdt oplysninger om dato for flytning, nedpakning, nyindkøb, udpakning, midlertidig bolig, fremtidigt personale i det nye hus – hvem er min støtte igennem forløbet, program for selve flyttedagen etc.

De "gamle" og kendte pædagoger byggede bro mellem det gamle og det nye liv i den første periode. På

den måde arbejdede vi bevidst med at skabe kontinuitet for beboerne i en periode fuld af forandringer.

Vores mål for den eftermiddag, hvor beboerne skulle informeres om de forestående forandringer var at skabe så lidt kaos som muligt. De skulle kunne føle sig trygge nok til, at der var plads til at glæde sig til deres fremtidige liv.

For at tilgodese beboernes behov for at få konkretiseret den fremtidige boligsituation udarbejdede vi så detaljeret information som muligt til hver enkelt person. Vi valgte at indkalde så meget personale på arbejde, at der var mulighed for at imødekomme alles behov for individuel opmærksomhed. Vi dækkede op til samlet kaffebord, hvor beboerne fik informationen om: "VI SKAL BYGGE OM".

Vi havde sat plancher op på væggene med billeder af den fremtidige beboer- og personalesammensætning. Vi havde udarbejdet en fyldig informationsmappe til hver, og vi havde sat de

førømtalte modeller af husene frem på bordene.

Fællesmødet blev efterfulgt af individuelle møder på beboernes værelser, som både blev fotograferet og videooptaget til senere dokumentation af forløbet. Som afslutning valgte hver beboer selv, hvor hans/hendes nye bolig skulle være. Beboerne var meget optagede af arrangementet, og deres behov for at stille spørgsmål og få støtte i situationerne strakte sig ind i aftenstunden.

Der var den begrænsning, at pædagogerne i den ene fløj havde vurderet, at en bestemt beboer skulle have nogenlunde tættest på deres soveværelse på grund af hendes fysiske tilstand. Beboerne tog dernæst hver især deres billede og placerede i den bolig, de ønskede – og vupti puslespillet gik op. Beboerne var meget opmærksomme, studerede modellerne nøje og viste stort engagement hele dagen.

**HVILKEN BOLIG VIL JEG
GERNE HAVE? HVEM
SKAL VÆRE MIN NABO?
HVILKEN FARVE VIL JEG
HAVE PÅ VÆGGENE?
HVILKE MØBLER VIL JEG
GERNE HAVE, OG HVOR
SKAL DE STÅ? HVILKE
BILLEDER VIL JEG HAVE
PÅ VÆGGENE?**

SELVBESTEMMELSESRETTEN

Da projektet nu var kendt for beboerne, sørgede vi for, at de hver især fik indflydelse på de nære ting:

Hvilken bolig vil jeg gerne have? Hvem skal være min nabo? Hvilken farve vil jeg have på væggene? Hvilke møbler vil jeg gerne have, og hvor skal de stå? Hvilke billeder vil jeg have på væggene?

Når man ser boligerne i dag, ses det tydeligt, at selvbestemmelsesretten blev holdt i hævd, som anvist i FN's Handicapkonvention.

Boligerne præges i høj grad af beboernes personlighed og individuelle kompetencer: et sted træder der et rigtigt værksted frem, hvor der arbejdes med sikkerhedsbriller og boremaskine; et andet sted er der det flotteste store akvarium med smukke farverige fisk; i en tredje bolig produceres og udstilles der stearinlys og Fætter BR har holdt sit indtog i en fjerde bolig. Og sådan kunne vi blive ved.

ØGET EJERSKAB

Det er interessant nu at se, hvordan de ændrede fysiske rammer har ført til en anden pædagogisk tilgang med

større fokus på at fremme beboerens integritet. Beboerne fremtræder mere selvstændige og med et større ejerskab i eget liv, hvor de benytter muligheden for både at være private og søge fællesskabet.

I skrivende stund er beboerne halvvejs igennem den store flytteproces. Hus 3 er på plads, hvor det skal være, og beboerne er flyttet ind. Beboerne i Hus 1 og Hus 2 er midt i deres genhusningsperiode. Alle følger de byggeriet af deres nye hus meget nøje og glæder sig til at komme endeligt på plads i de nye boliger.

Beboere såvel som medarbejdere er opløftede over de nye muligheder, der er opstået, fordi vi har været "tvunget" ud i noget nyt. Det er en stor mundfuld - men vi er glade for de forandringer, det allerede nu har medført. Især tydeligheden i den øgede selvstændighed hos beboerne.

Det har således vist sig at være både inspirerende og udviklende at vende alting på hovedet.

**BEBOERE SÅVEL SOM
MEDARBEJDERE ER
OPLØFTEDE OVER DE
NYE MULIGHEDER, DER
ER OPSTÅET, FORDI VI
HAR VÆRET "TVUNGET"
UD I NOGET NYT. DET ER
EN STOR MUNDFULD -
MEN VI ER GLADE FOR
DE FORANDRINGER,
DET ALLEREDE NU
HAR MEDFØRT. ISÆR
TYDELIGHEDEN I DEN
ØGEDE SELVSTÆNDIGHED
HOS BEBOERNE.**

DET SKAL PERSONALET OGSÅ...

**DET BLEV HURTIGT
TYDELIGT, AT MED ALLE
DE BOLDE I LUFTEN, BLEV
DER BEHOV FOR SIKKER
STYRING AF FORLØBET.
VI ETABLEREDE DERFOR
EN BYGGESTYREGRUPPE
BESTÅENDE AF EN LEDER
OG TO MEDARBEJDER-
REPRÆSENTANTER FRA
HVERT HUS.**

Ombygningen af Uno-huset er kun en lille brik i det store puslespil, der hedder ombygning af den samlede bygningsmasse på CFD i Gladsaxe. Når rigtig meget planlægning skal passes ind efter hinanden, sker der nemt det, at noget bliver forsinket. Det skete også for CFD. På en måde blev det vores held. Vi havde pludselig vældig god tid til vores forberedelse og planlægning.

BYGGESTYREGRUPPE

Det blev hurtigt tydeligt, at med alle de bolde i luften, blev der behov for sikker styring af forløbet. Vi etablerede derfor en byggestyregruppe bestående af en leder og to medarbejderrepræsentanter fra hvert hus.

Første del af processen var, at vi skulle forholde os til, hvordan husene skulle ledes fremover. Vi valgte en konstellation med en virksomhedsleder og en souschef i stedet for den hidtidige organisering med en virksomhedsleder og to gruppeledere. Ved projekteringen blev det klart, at vi skulle udvide husets samlede areal for, at hver beboer kunne få en dejlig privat bolig på ca. 37 kvadratmeter. Det førte til, at Uno-huset måtte have et ekstra hus - Hus 3.

PERSONALEGRUPPER BRYDES OP

En del af processen ved at gå fra to huse til tre var nye personalegrupper. Hvordan gør vi nu det, så alle medarbejdere bliver hørt?

Vi valgte en form, hvor hver enkelt blev interviewet om, hvordan han/hun forestillede sig sit fremtidige arbejdsliv, herunder hvilket hus de gerne ville være tilknyttet. Alle medarbejdere fik heldigvis enten deres første eller anden prioritet opfyldt. Det skabte det bedste udgangspunkt for det store arbejde, der lå foran os.

Da de nye personalegrupper nu var dannet, begyndte pædagogerne at videregive information og viden om beboerne til de nye kontaktpædagoger for at sikre, at det ikke gik tabt.

Det tog tid. Men den grundige forberedelse har haft stor indvirkning på, at vi i dag kan se roligt tilbage på en periode med massive forandringer og se frem til, at de øvrige huse står færdige i starten af 2014.

**DET TOG TID. MEN
DEN GRUNDIGE
FORBEREDELSE HAR
HAFT STOR INDVIRKNING
PÅ, AT VI I DAG KAN SE
ROLIGT TILBAGE PÅ EN
PERIODE MED MASSIVE
FORANDRINGER OG SE
FREM TIL, AT DE ØVRIGE
HUSE STÅR FÆRDIGE I
STARTEN AF 2014.**